

המקנא פרק ראשון סוטה

יב.

תורה אור השלם

1. על כן היתה חכמה לקבל בן יסנה הקניני אשר מלא אחריו יי אלהי ייחשע יד יד ולאשחור אבי תקוע היה שתי נשים הלאה ועצרה.
2. דברי הימים א ד ה ויגבי תלמוד אבן עזר וצמר ואתון.
3. דברי הימים א ד ז ויצא פרעה לכל עמו לאמר כל הבן הילוד היארה תשליכו וכל הבת תחיון.
4. ויצא פרעה לכל עמו לאמר כל הבן הילוד היארה תשליכו וכל הבת תחיון.
5. ויחן איש מבית לוי ויקח את בת לוי.
6. ותגור אומר ויקס לך ועל הדין נגה אור.
7. מושיבו עקרת הבית אה הקניני שמחה ללוי יד: תהלים ק"ט ט
8. ויש אשת עמרם ויבד בת לוי אשר ולדה אתה ללוי במצרים ותלד לעמרם את אהרן ואת משה ואת מרים אחותם כמדבר כי נט ויבד בת לוי אשר ולדה אתה ללוי במצרים ויחן איש מבית לוי ויקח את בת לוי.
9. ותגור אומר ויקס לך ועל הדין נגה אור.
10. ויחן איש מבית לוי ויקח את בת לוי.
11. ותגור אומר ויקס לך ועל הדין נגה אור.
12. ותגור אומר ויקס לך ועל הדין נגה אור.

דקא נמי דכסיו. קרא אחרינא. כי משעתי ככלב לא קריה בן קנא דכתיבי צעמיאל (שופטים ב) אלא הקניני מלנשי ביתו ומגדוליו של קנא: **עוובה שהכל עוובה.** שמתחילה תולנית היתה כדקרי לה הכא יריעות (ד'ה"א ז) ולקמן קרי לה נמי חללה (ד'ה"א ז) ועוובה שעוובה כל נחמרי ישראל מלש אומה: **והא מיסב נכסה.** דכתיבי וממת עוובה ויקח לו וגו' [נס] אלא חלמיה הואי: **לשם שמים.** כגון זו שהיתה חולה ונשאה לשם שמים שבדק נלמיה להין ומשה ואלה אומם דקייס ורוב ננים דומין לאמי האם ב"ב ג"כ גיש נחמין (דף ק:). **ליריעום.** בלי תואר דלמומיות דמתמת חוליה היתה ירקוקת: **בוניה.** אלו שמות בעלם שנגלה וישאה נכסה כשאר נשים בנישואין וביניה ישר וסובב (וארדון): **שיישר את עלמו.** מלגעות את טעות המרגלים: **ששייב את עלמו.** מעמין. לשון הבט השוכנה קרי ליה מרג (בבבא אהריתא על סם שמרד בעלמ מרגלים): **סרדה כילרו.** שהיה מקימו לטעות עמין: **השוסמרו פניו.** שקבל עליו תעניות הרבה שייכל מעלמ מרגלים: **שעשש לה כאב.** להמטק נה נרפואות ומזונות הגריצין לחולה: **שקטק את לבו לאכזי שבשמים.** שלא להיות בעלמ מרגלים: **תלסה.** חולי: **ולכסוף נכסה.** שמתפללה מלמיה ולמרה כחולד פנים כנערה: **וכני תלסה.** וביניי חללה (שעניות ומרפאת משוכמין היו להיות צרת וזהר ואתון): **לרה לכרופוס.** מתקנאות ביפסיה: **מוליך אסון לאשמו.** שהיה מתחלה למשכך נשים: **אף על עמו גור.** דרש רבי תנחומא (א) יום שגולד משה אמרו אילגנטיניו היום גולד מושיעין של ישראל ואין אנו יודעים אם מלרי הוא או יהודי ועמנו וקיצין כל עמו ובקס מהן לימן לו הנולדים בו ביום וגור אף על עמו: **כשחילה וסמין אסו.** לא הוסיב שומרים אלא סמין על המילכות: **ספלוסו.** שפלוסו שומרין וקסדורין לדבר: **ולכסוף על עמו.** דכפרשית. וכיון שעבר היום ועדיין רוחין אילגנטיניו שלא לקה העמיר הגזירה עד יום שהושלך ליאור: **גדול הדור סיו.** והיו הכל נשמעין לדבריו: **על הזכרים ועל הנקיבות.** שלא יולדו לא זכר ולא נקיבה: **אלא בעולם הוה.** שגולדים ומתים וחוזרים ומתים הן לעוה"ב. אמה גורת בעולם הזה ובעולם הבא שפיון שאינם נולדים אינן כאין לעולם הבא: **כס מאה ושלשים.** דמפרש ואזיל שגולדה בירידתן למצרים וישראל עמדו שם ר"י שנה ומשגולד מלה לא נמעכבו אלא פ' עינים דכתיבי ומשה בן שמונים שנה וגו' דכרס אל פרעה (שמות ז) וחלמה שנה ילאו מנאל שעברו מירידתם עד שגולד משה ק"ל שנה וכשהחזיר עמרת אל את יוכבד (א) היתה מעוברת ממשה כדלמריין לקמן בשמעמין: **דאמר רבי חמא.** גיש נחמין (א) ויכבד. כפרטן של יורדי מצרים (א) אמה מואל שעניס חקר אמה ויכללן אמה אומר הכלה מלמיה שבעים (א) זו יוכבד שהשלימה מניין כניסתן לעיר: **סימני ענרום.** מורה לימי עלומיה כחורה כנשים ובחור פנים ופסו הקמטים: **איהויה הוה מיעברא ביה תלסה ירחי מעיקרא.** מקמי דאהדרה כלקמן: **מקיש לידסא וכו'.** לא נכמז הריין זה

דקא נמי דכתיבי י'הקניני ש"מ עוובה זו מרים ולמה נקרא שמה עוובה שהכל עוובה מתחילתה הוליד והלא מינסב הוה נסיב לה א"ר יוחנן כל הגושא אשה לשם שמים מעלה עליו הכתוב כאילו ילדה יריעות שהיו פניה דומין ליריעות ואלה בניה אל תקרי בניה אלא בונייה ישר שיישר את עצמו שובב ששייב את יצרו וארדון שרדה את יצרו ואיכא דאמרי על שהיו (א) פניה דומין לורד ואלאשחור אבי תקוע היו שתי נשים חללה ונערה אשחור זה כלב ולמה נקרא שמו אשחור שהושחרו פניו בתעניותו שמו לה כאב תקוע שתקע את לבו לאכזי שבשמים היו שתי נשים אעשה מרים כשתי נשים חללה ונערה לא חללה ונערה הואי אלא בתחילה חללה ולכסוף נערה (א) ובני חללה צרת וצרה ואתון צרת שנעשית צרה לחברותיה צרה שהיו פניה דומין כצדורים אתנן שכל הרואה אותה מוליך אתנן לאשתו ויצו פרעה לכל עמו א"ר יוסי בר' חנינא אף על עמו גור ואמר ר"י בר' חנינא שלש גזירות גור בתחילה אם בן הוא והתנן אותו (א) ולכסוף כל הבן הילוד היארה תשליכוהו ולכסוף אף על עמו גור ויולך איש מבית לוי להיכן הלך אמר רב יהודה בר זבינא שהלך בעצת בתו תנא עמרם גדול הדור היה כיון (א) (שראה שאמר) פרעה הרשע כל הבן הילוד היארה תשליכוהו אמר לשואו אנו עמלין עמד וגירש את אשתו עמדו כולן וגירשו את נשותיהן אמרה לו בתו אבא קשה גזירתך יותר משל פרעה שפרעה לא גור אלא על הזכרים ואתה גזרת על הזכרים ועל הנקיבות פרעה לא גור אלא בעוה"ז ואתה בעוה"ז ולעוה"ב פרעה הרשע ספק מתקיימת גזירתו ספק אינה מתקיימת אתה צדיק בודאי שגזירתך מתקיימת שנאמר (תגור אומר ויקס לך עמד והחזיר את אשתו עמדו כולן והחזירו את נשותיהן ויקס ויחזרו מיביע ליה א"ר יהודה בר זבינא עשה (א) לוי מעשה ליקוחין הושיבה כאפרית וארין ומרים מקרין לפניה ומלאכי השרת אמרו (א) אם הבנים שמחה את בן לוי (א) אפשר בת מאה ושלושים שנה הוויא וקרי לה בת (דא"ר חמא בר' חנינא זו יוכבד שהורתה בדרך ולידתה בין החומות שנאמר (א) אשר ילדה אותה ללוי במצרים לידתה במצרים ואין הורתה במצרים א"ר יהודה (א) שנולדו בה סימני נערות (תגור אומר ותלד בן והוא הות מיעברא ביה תלסת ירחי מעיקרא א"ר יהודה בר זבינא מקיש לידתה להורתה מה הורתה שלא בצער אף לידתה שלא בצער מכאן לנשים צדקניות שלא היו בפיתקה של חוה (תרא אותו כי טוב הוא תניא ר"מ אומר טוב שמו ר' יהודה אומר טוביה שמו רבי נחמיה אומר הגון לנביאות אחרים אומרים גולד כשהוא מהול ויחמיה אומרים בשעה (א) שנולד משה נחמלא הבית כולו אור כתיב אור תרא אותו כי טוב הוא וכתיב התם (א) וירא אלהים את האור כי טוב (א) ותצפנוהו שלשה ירחים דלא מנו מצרים אלא משעה דאהדרה והיא הות מיעברא ביה תלסת ירחי מעיקרא (א) ולא יכלה עוד הצפינו אמאי תצפניה ותיויל אלא כל היכא דהוו שמעי מצראי דמתיליד ינוקא ממשו ינוקא התם כי היכי דלישמעניהו ומעוי (בהדיהו) דכתיב (א) אחוה לנו שועלים שועלים קטנים וגו' (א) ותקח לו תבת גומא מאי שניא גומא א"ר אלעזר (א) מיכין לצדיקים שממונם חביב עליהן יותר מוהן וכל כך למה לפי שאין (א) פושטין דיהן בגול רבי שמואל בר נחמני אמר דבר רך שיכול לעמוד בפני דבר רך ובפני דבר קשה ותחמרה בחמר ובזפת תנא חמר מבפנים ופת מבחוץ כדי שלא יריח אותו צדיק ריח רע ותשם בה את הילד ותשם בסוף רבי אלעזר אומר ים סוף רבי שמואל בר נחמני אמר

בגור דין שלה וסטר גזירות קלמיה דעצנו והריין: **הגון לנביאות.** רלמה צרות הקודש שמת (א) אלה הגון לנביאות: **ולנצוהו שלשה ירחים.** שלשה חדשים יכלה להפניו שלא הלכו המצרים לבדוק אחריה אלא לקוף משעים חדשים משחזירה היא ויהי מיעברא ביה תלסת ירחי מעיקרא ומהכא נפקא לן: **אמאי פלפליה וסיויל.** מאלה שלפין כמסמרים היה כדכתיב ותלפניהו מה יש לה ללג: **ומעוי הפס.** ולועק שס ודך מיוק לענוק כששומע קול מיוק חניני: **אחוה לנו שועלים.** נח קול אומר למי היה אחוה לנו שועלים הקטנים (א) המתגבלים את הכרמים בהיותם סמלד בעוד הפרי קטן: **שחביב עליהן ממוין.** שדמיו מועטין ואף על פי שהיה משחמר גופו יותר בשל עינים שקשים וחוקים: **דבר רך.** כזה הוא משחמר יפה מן הכל לפי שהדבר הקשה כשהמים מוליכין אותו בחוקה (א) הוא נתקל והוא יעסר אלל דבר קל נתקל וזדקר בלן לאחוריה: **ריח רע.** של זפת: **אגם**

הגזרות הב"ח

1. י"ח ד"ה ג"ה בת תלסה
2. ר"ה י"ח יוכבד כדר היתה:
3. א"ר חמא ורבי הקניני שדור מתבליים (א) ר"ה דבר קר ור' יהודה ויקס חלפן הוא יעסר ויגבר אלל דבר רך נתקל וזדקר לאחוריה: (ד) תוס' ד"ה חמרי ור' אפלוני ר"ה כ"ב עין ור"ב דף טו דף כ"ג כמות ד"ה חמין ח"ה שם חילוי קוסיא ז:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה שייבב את קעטו בו וה"ל ק"ה ליה סיד. דה"א ז י:

מוסף רש"י

וקרי לה בת. ששה הוא ליה למתכב. ותמן דנת מלח ושלס היתה דא"ר חמא בר' חנינא זו יוכבד כו'. ונת לי דקאמר קרא ייטו נת לי משה. כו' לו יי, והא נ"ל תקשיב לה כהכל לפי שלא כלה למצרים אלא כגון אמה ולידה בין החומות. כגומי כיון מצרים ומתם דקאמר נדוך בני הורתה. קאמר נמי בין החומות בני לידתה ורש"י ב"ב ק"ה. אשר ילדה. קרא מירל הוא הוה כנר מתי בת לוי ושם קב. לידתה במצרים. כשנכנסו לתוך החומה ילמדה היא הלימה מן שמים (בחדר כי נס). אלא משעה דאהדרה. שמו לה התנאים מוס השחירה היא ולימו לשה חדשים ויום אחד שהיילת לטעה וילת המועטין ויהי נדוך אחריה לקוף תשעה ושמונת ז: